CEZADAN KORUNMA · 23 KASIM 2026

2027 defterini Aralık'ta tasdik ettirmezseniz: usulsüzlük cezası ve re'sen takdir riski

Aytaç Yavuzel · Yavuzel Mali Müşavirlik

Kağıt defter tutuyorsanız 2027 defterinizi 31 Aralık 2026'ya kadar notere onaylatmanız gerekir. Bu notta gecikmenin cezasını, re'sen takdirle büyüyen yükü ve e-defter tutanların durumunu rakamlarla anlatıyorum.

Kısa cevap: Kağıt defter tutuyorsanız 2027'de kullanacağınız defterleri 31 Aralık 2026'ya kadar notere onaylatmanız gerekir. Bu onaya "tasdik" denir. Ocak ayı içinde onaylatırsanız daha hafif bir ceza, yani ikinci derece usulsüzlük cezası kesilir. Ocak da geçerse defter "tasdik ettirilmemiş" sayılır ve birinci derece usulsüzlük cezası gelir. Bu durum aynı zamanda re'sen takdir sebebidir, yani verginiz kayıtlarınıza bakılmadan belirlenebilir. O zaman usulsüzlük cezası iki katına çıkar. Üstüne vergi farkı ve vergi ziyaı cezası eklenebilir. E-defter tutanlarda kağıt deftere noter onayı aranmaz. Onların tasdik yerine geçen işlemi, e-defter için alınan berattır (elektronik onay belgesi).

Tasdik ne zaman yapılır?

Defter tasdikinin süresi Vergi Usul Kanunu md. 221'de yazar. Müşterilerimden en çok duyduğum soru "Ocak'ta yaptırsam olmaz mı?" sorusudur. Kanunun cevabı şöyle:

Durum	Tasdik süresi
İşine devam eden mükellef	Defterin kullanılacağı yıldan önceki son ay. 2027 defteri için Aralık 2026
Yeni işe başlayan	İşe başlamadan önce
Sınıf değiştiren (örneğin işletme defterinden bilançoya geçen)	Yeni defterin kullanılacağı tarihten önce
Vergiden muafken mükellef olan	Muaflıktan çıktığı tarihten itibaren 10 gün içinde
Defteri yıl içinde dolan	Yeni defteri kullanmaya başlamadan önce

Tasdik, iş yerinizin bulunduğu yerdeki notere yaptırılır (VUK md. 223). Şirket defterleri için Türk Ticaret Kanunu md. 64'te ayrıca bir kural var. Kağıt ortamda tutulan yevmiye, defteri kebir, envanter ve yönetim kurulu karar defterinin açılış onayı her yıl yenilenir. Bu onay, yeni faaliyet döneminden önceki ayın sonuna kadar notere yaptırılır. Pay defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defterinde yeterli boş yaprak varsa yeniden açılış onayı gerekmez. Açılış onayını yaptırmayan şirkete, vergi cezalarından ayrı olarak TTK md. 562 uyarınca idari para cezası da uygulanır.

Gecikirseniz hangi ceza kesilir?

VUK md. 352 gecikmeyi iki kademede cezalandırır:

- Süre bittikten sonraki bir ay içinde (Ocak ayında) tasdik: İkinci derece usulsüzlük.
- Bir ay da geçtikten sonra tasdik ya da hiç tasdik yok: Defter "tasdik ettirilmemiş" sayılır ve birinci derece usulsüzlük cezası kesilir.

Ceza tutarı mükellefin sınıfına göre değişir. 588 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği'nde 2026 yılı için belirlenen tutarlar şöyle:

Mükellef grubu	I. derece	II. derece
Sermaye şirketleri	35.000 TL	17.000 TL
Birinci sınıf tüccar ve serbest meslek erbabı	17.000 TL	8.700 TL
İkinci sınıf tüccar (işletme defteri)	8.700 TL	6.000 TL

Tarihe dikkat edin. 2027 defterinin tasdik süresi 31 Aralık 2026'da biter. Gecikme fiili ise 2027'de ortaya çıkar. Bu yüzden ceza, 2027 için yeniden değerleme oranıyla güncellenecek tutar üzerinden kesilebilir. 2027 tutarları henüz yayımlanmadığı için örneğimde 2026 tutarlarını kullanıyorum. Gerçek tutar büyük ihtimalle bunlardan yüksek olacak.

Asıl tehlike: re'sen takdir

VUK md. 30/3'e göre tutulması zorunlu defterlerin tasdik ettirilmemiş olması re'sen takdir sebebidir. Re'sen takdirde vergi idaresi matrahınızı (vergiye tabi kazancınızı) defterinize dayanmadan belirleyebilir. Bunun iki sonucu var:

1. VUK md. 352'ye göre usulsüzlük fiili re'sen takdiri gerektiriyorsa cetveldeki ceza iki kat kesilir.
2. Takdirde beyan ettiğinizden yüksek bir kazanç bulunursa, aradaki farkın vergisi istenir. Bu verginin bir katı tutarında da vergi ziyaı cezası kesilir (VUK md. 344). Vergi ziyaı, verginin eksik ya da geç tahakkuk etmesi demektir.

Bir kayıt da var: VUK md. 336'ya göre tek bir fiil hem vergi ziyaına hem usulsüzlüğe yol açmışsa bu cezalardan yalnız miktarca en ağırı kesilir. Daha önce usulsüzlük cezası kesilmiş olsa bile, aynı fiilin vergi ziyaına yol açtığı sonradan anlaşılırsa eksik kalan ceza tamamlanır. Yani iki ceza her durumda üst üste binmez. Ama iki cezadan büyüğü, yani vergi ziyaı cezası, kesilir.

Kısacası tasdiksiz defter, vergi idaresi karşısında kayıtlarınızı savunmanızı zorlaştırır.

Örnek: işletme defteri tutan bir esnaf

Lüleburgaz'da işletme defteri tutan, yani ikinci sınıf tüccar olan bir esnaf düşünün. 2027 defterini ne Aralık 2026'da ne de Ocak 2027'de tasdik ettiriyor. Yapılan incelemede re'sen takdire gidiliyor ve 2027 yılı için beyan edilmemiş 600.000 TL kazanç farkı tespit ediliyor.

Varsayımlarım şunlar: Ceza tutarları 2026 tarifesinden alınmıştır. Farkın tamamının gelir vergisi tarifesindeki %27'lik dilime girdiğini kabul ediyorum (GVK md. 103). Vergi ziyaı cezası bir kattır. Gecikme faizi hesaba katılmamıştır.

Adım 1: Usulsüzlük cezası. Birinci derece usulsüzlük tutarı 8.700 TL'dir. Re'sen takdir nedeniyle iki katı uygulanır: 8.700 × 2 = 17.400 TL

Adım 2: Fark için ödenecek vergi. 600.000 × %27 = 162.000 TL

Adım 3: Vergi ziyaı cezası. Bu ceza, ödenecek verginin bir katıdır: 162.000 TL

Adım 4: md. 336 kontrolü ve toplam yük. Vergi ziyaı ile usulsüzlük aynı fiile bağlanırsa yalnız ağır olan ceza kesilir. 162.000 TL, 17.400 TL'den büyük olduğu için usulsüzlük cezası ayrıca eklenmez. İki ceza ayrı fiillerden doğmuş sayılırsa ikisi birlikte kesilir.

Kalem	md. 336 uygulanırsa	Cezalar ayrı fiillerden doğarsa
Usulsüzlük cezası (iki kat)	—	17.400 TL
Vergi farkı	162.000 TL	162.000 TL
Vergi ziyaı cezası	162.000 TL	162.000 TL
Toplam	**324.000 TL**	**341.400 TL**

Yani bu esnafın yükü, gecikme faizi hariç 324.000 ile 341.400 TL arasındadır. Aynı esnaf defterini Ocak 2027 içinde tasdik ettirseydi yalnız ikinci derece usulsüzlük cezası öderdi (2026 tutarıyla 6.000 TL). Aralık'ta tasdik ettirseydi yalnız noter tasdik ücreti öderdi. Bu ücret, en düşük ihtimal olan 324.000 TL'nin yanında bile çok küçük kalır.

Şunu da eklemeliyim: Vergi farkı ancak gerçekten beyan dışı kazanç varsa doğar. Fark yoksa geriye iki kat usulsüzlük cezası, yani 17.400 TL kalır. Ama defteri tasdikli olmayan mükellef, kayıtlarının doğruluğunu ispatlarken baştan zayıf durumdadır. Takdir komisyonunun bulduğu tutara itiraz etmek de zorlaşır.

E-defter tutanlar muaf mı?

Yükümlülük kalkmaz, şekli değişir. VUK md. 226/A'ya göre elektronik ortamda tutulan defterler için berat ya da onay alınması tasdik hükmündedir. Berat zamanında alınmazsa defterler "tasdik

ettirilmemiş" sayılır. Sonuç aynı cezalar ve aynı re'sen takdir riskidir. TTK md. 64 de elektronik ortamda tutulan defterlerde açılış onayı aranmayacağını söyler.

Yani e-defter kullanan şirketin Aralık'ta notere gitmesi gerekmez. Ama berat yükleme sürelerini kaçırırsa kağıt defteri tasdik ettirmeyen esnafla aynı noktaya düşer.

Benim önerim

- Aralık'ın son haftasını beklemeyin. Noterlerde yıl sonu yoğun olur. Defterlerinizi ayın ilk yarısında hazırlayıp onaylatın.
- 2027'de sınıf değiştirecekseniz, örneğin işletme defterinden bilanço esasına geçecekseniz, yeni defterlerin tasdikini kullanmaya başlamadan önce yaptırın. Eski sınıfın defterini tasdik ettirmek sizi korumaz.
- Şirketseniz yevmiye, kebir ve envanter defterinin açılış onayını, yönetim kurulu karar defterinin onayıyla birlikte aynı gün halledin.
- Aralık'ı kaçırdıysanız Ocak ayında mutlaka tasdik ettirin. Ceza ikinci dereceye iner ve defteriniz "tasdik ettirilmemiş" sayılmaz.

Yıl sonunda bakmanız gereken başka bir konu da unutulan faturalar. Onu 2025 faturasını deftere geçirmeyi unuttunuz mu? KDV indirimi Aralık 2026'da yanar notunda anlattım. Diğer sık cezalar için de Esnafa en sık kesilen vergi cezaları: ne kadar, nasıl önlenir? yazısına bakabilirsiniz.

Dayanaklar

213 sayılı Vergi Usul Kanunu md. 30 (re'sen vergi tarhı)

213 sayılı Vergi Usul Kanunu md. 221, 223 ve 226/A (tasdik zamanı, tasdik makamı, elektronik defterlerde berat)

213 sayılı Vergi Usul Kanunu md. 336 (muhtelif cezayı istilzam eden fiil)

213 sayılı Vergi Usul Kanunu md. 344 (vergi ziyaı cezası)

213 sayılı Vergi Usul Kanunu md. 352 ve 1 sayılı cetvel (usulsüzlük cezaları)

Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 588), 31.12.2025 tarihli ve 33124 (5. Mükerrer) sayılı Resmî Gazete

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu md. 103

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu md. 64 ve md. 562

Bu yazı genel bilgilendirme amaçlıdır; somut durumunuz için mesleki değerlendirme yerine geçmez.